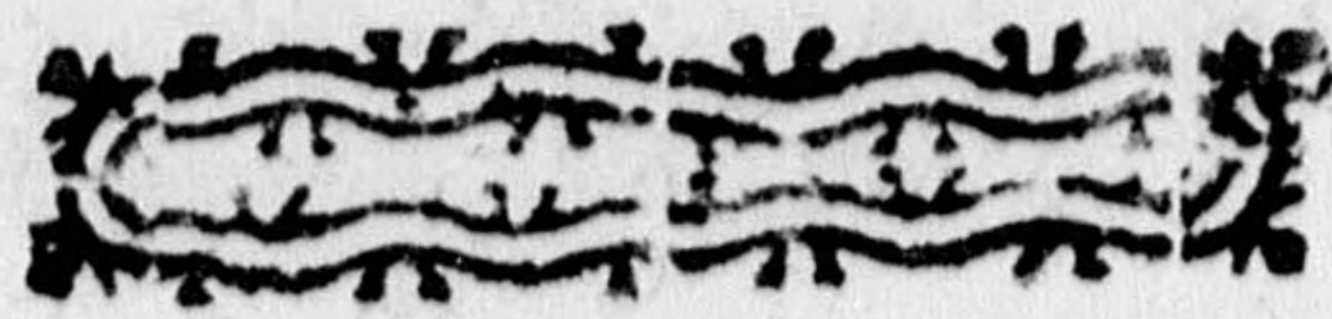

Belső Tudósítások.

Vége a' Magyar-országgi Diétának az idén! Az itt vólt Députátus Urak között olly nagy számmal jöttek-fel Betsbe, hogy alig lehetett együttzán keresztül menni, mellyben Magyar Urakkal nem lehetne találkozni. — Így végzödék ezen Ország-gyűlése: „13-dikban a' Primási Palotában legyes Ország-gyűlése tartatott dél-elött, hol a' 6000 Rékluták állittásáról való végzése az Orzágnak fel-olvasaték, mely ez: 1.) Hogy a' Réklutáknak öszve-szedésekre minden nagyobb Vármegyében egy bizonyos nagy épület rendeltessék, a' kisebb Vármegyékben pedig 2 szomszéd Vármegyének egy ilyen épület, hogy a' költségnek kedvezzenek. — 2.) Azokat az egészséges nevendékeny ifjakat-is, kiknek növésekhez bizonyos reménység vagyon bé-kell venni. — 3.) A' Jászok, Kunak, és Hajduk, Húszár Réklutákat adnak. — 4.) Mihelyt a' Rékluta assentáltatik azonnal forma-ruhába öltöztessék. — 5.) A' Réklutákkal való bánásra született Magyarfi Tisztek küldessenek, kik a' Réklutákkal nemzeti módra bánhassanak 's beszélhessenek. — Ezen Gyűlésben tudtára adá az Ország-Birája a' Gyűlésnek, hogy dél-utánni 3 és 4 óra között a' Felséges Király meg fogna érkezni, kiknek lóháton fognának eleibe menni azok, kiktől ki-telnék, a' többi pedig szép rendel a' Palatinus szállása előtt fogná ő Felségét illendő tisztelettel várni. — Itt a' F. Palatinus, mint Nemzetünknek fő Kapitánnya vezérlé a' Lovas-serget ő Felsége eleibe. — Midőn szárnyra költ vólna ezen hir, hogy ő Felsége fogna meg-érkezni, az egész Város mozgásba vala, az ő felesége mennél pompásobban lehető el-fogadásával, és a' Városi Polgárság forma-ruhában és fegyverben álla-ki. Az Ország Rendjei a' leg-drágább gálával, és a' leg-érzékenyebb örömmel várják vala Koronás édes Attyokat II-dik Leopoldat. A' repülő híd-

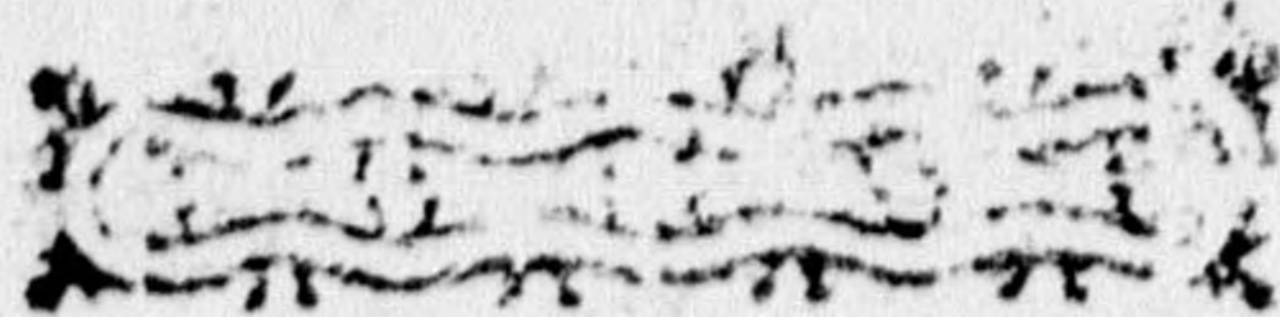

161 fogva a' Primás Palotájáig ösvényt formáló z
 sorban áll vala a' *Ferdinánd* gyalog serge és a' Pol-
 gári 6 Kompánia Gálában, szélnek eresztett Zász-
 lókkal és minden ki-gondolható muzsikával. — Az
 Ország főbb Tagjai pedig a' Duna parton várják
 vala le-irhatatlan örömmel és pompával ő Felsé-
 gét — meg-érkezék 3 fertály 4 re ő Felsége *Ferentz*
 fő Hertzeggel edgyütt — itt az Orzágtól minden
 harangoknak és muzsikáknak szollása között az Or-
 szág Rendjeitől a' Primás Palotájáig kísérteték a'
 Fejedelem, a' Népnek ezen öröm kiáltásai között
 Eljen a' Király! éljen a' mi édes Atyánk! — éljen
 II-dik *Leopold* !! — Ez a' pompa le irhatatlan va-
 la. Ekkor ő Felsége a' Király Képe által tudtára
 adatta a' Státuloknak, hogy hatad-fél órakor kö-
 zönséges *Audentziát* fogna adni — a' honnan a'
 Státulok, a' meg-nevezett időre a' Primási nagy Pa-
 lotába öszve-gyültenek, a' hól a' Nemesi Rendnek
 több része a' Karba gyülekezék. A' Dámák, kik
 ezen alkalmatofsággal az ő Fejedelmeknek tisztelet-
 jére számalon meg-jelentenek vala, egy számokra
 készített helyre-gyülekezének. Meg jelenék ő Felsé-
 ge-is egéiz Magyar Köntösben Kalpagason ezen Gyü-
 lekezetben, és az ő Felsége számára készített Ki-
 rályi-izékbe bé-ülvén, a' Magyar fő Istálló-Mester
H. Grafalkovits egy mezittelen kardat vive ő Fel-
 ségének, Püspök *Kondé* pedig egy Keresztet. Ek-
 kor az Udvari Magyar fő Kantzellárius Gr. *Pálffy*
Károly Ur ő Exja egy igen szép Magyar *Orátiót*
 tartá ő Felségéhez, melyre ő Felsége is ezen édes
 Atyai *Orátiojával* felele:

Minekelötte az Ország Gyülésére egybe-sereglett
 Rendek, illy hosszú foglalatofságok után el-öszol-
 nának addig-is azt a' kevés időt melly még hatal-
 munkban vagyon, ugy kívántuk meg-nyerni, hogy
 részünk lehelsen abban az örömben, melly szerint
 a' Mi hiveséges Magyar Nemzetünknek közepette
 meg-jelenhelsünk: és mivel a' Mi Királyi Méltósá-
 gunknak Fényességét a' Mi Hiveinknek szivekben fel-
 találtuk; nem látunk semmi szükségét a' külső Királ-
 lyi

lyi pompára. A' Mi hiv Rendeinknek kérésére költ Kegyelmes Válaszunkból, az egész Nemzet meg-es-mérhette azt, hogy mi az Országnek Julsait, szinte ugy, mint a' Mi Királyi Méltóságunkat, a' maga valóságában szentül meg-tartani el-nem mulattuk, és hogy tselekedettel-is meg-mutattuk egy felől azt, hogy Mi mindazokat, valamellyek ezen fő célra tárgyoznak, ugy mint ezen szabad, és a' maga Polgári Alkotmánya -szerint senkitől nem függő Magyar Nemzetnek Julsait meg határozni és meg-erősíteni, ugy néztük, mint a' melytől Királyi Koronának nevedése, ditsősége, és állandósága függenek; más-felől pedig azt, hogy Uralkodásunknak sinor-mértékül, nem a' Mi szabados tetzésü Hatalmunkat, hanem azokat a' Törvényeket, mellyeknek magát egy szabad Nemzet közönséges meg edgyezésből alája adta, tenni, álhatatos köteletségünknek esmerjük lenni. Altal-láthatja továbbra a' Nemzet abból azt-is, hogy immáron a' Fejedelem és a' Rendei között, az a' régen ohajtott vizont Bizodalom helyre állott, mellyet többé semmi idő, és semmi környülállások fel-nem fognak bontani. És ennek kit kit tökéletesen meg-győzhető Jelét adták a' mi hiv Rendeink akkor, a' midön a' mi kérésünkön kívül-is, önként egy Nemes, és a' Magyar Nemzetnek illy tulajdonos ösztönéből olly segedelmeket ajánlottak, mellyek által a' mi Koronánk és a' Nemzet ditsősége 's az Ország Meltósága fenn tartathassék, és ezen ajánlásokat Országok végezésiben is bé akarták iktatni: Meg vallom, hogy ollyan emlékezetető jel ez, a' mely a' mi késő Maradékunknak-is követésére szolgálhat!!! A' Mi hivségei Rendeinknek ezen ajánlását tellyes elégedéssel fogadjuk-el, és a' környül-állásokhoz képest, illendő magunk hasznunkra fordítani el-nem mulatjuk. A' honnan a' Mi hiv Magyarainknak, a' mi Felséges Házunkhoz való hajlandósága, azt a' tsalhatatlan reménységet gerjeszti Mi bennünk, hogy Mi a' Mi Nemes Magyarainknak szivekben, ezen ő benne tapasztalt szolgálatainkra való készségeket

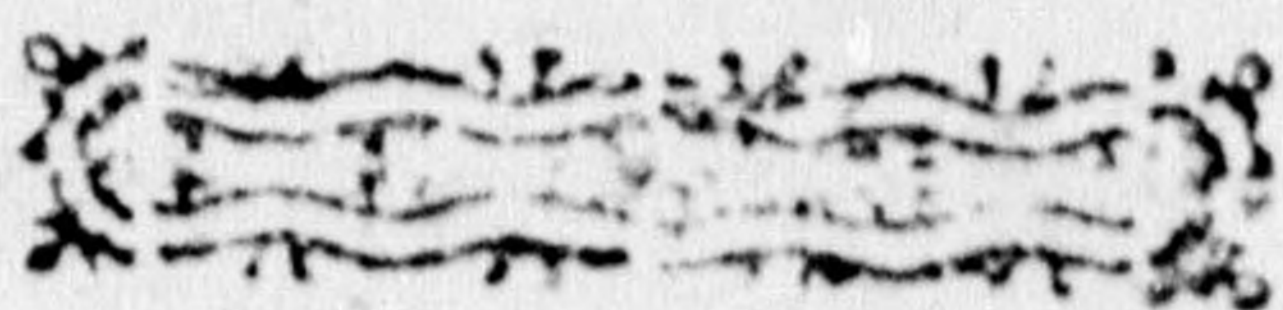

mind annyiszor fel fogjuk találni, valahányszor azt a' Mi Igazgatásunkra bízott Birodalmunknak boldogsága, és Méltósága kívánni fogja; hogy az által az egész *Europa* meg-esmerje azt, hogy a' mi Felsőges Házunk a' maga kedves Magyar Országában, ha az a' maga tulajdon ösi Törvényei szerint igazgattatik, és ha ő-is a' Közönséges Jónak edgyütt való munkálkodására el-hivattatik, talál olyan erőre, mellyel *Mársnak* mérgesebb fajzatja előtt-is meg-merjen állani. Amhár sokkal hajlandóbbnak érezzük Magunkat a' békefégre, hogy sem a' Rendeknek, ezen hiv szolgálattalokkal vissza éljünk: mindazáltal elég örömünkre szolgál a' Minékünk, ha azzal az édes reménységgel táplálhatjuk Magunkat, hogy Mi a' Mi hiv Magyarjainkban olly hatalmatlan bizodalomunkat helyheztetjük, hogy az ő hivatásokkal mind annyiszor valahányszor a' Mi Országunk boldogsága kívánja, élhetünk. Szükségtelenek tartjuk továbbá az Ország Gyűlésétől, az Orzágnak terhes bajainak a' következő Ország Gyűléséig lejendő el-igazítására rendeltetett Deputátusokat a' magok köteleles foglalatoiságokra hivatalunk szerint serkengetni; mert az a' forró igyekezet, kit kit azok közzül ama Nemes Kivánsággal fog lelkesíteni, hogy a' Közönséges Igazgatásnak minden Rézsei leg-jobb móddal és illendőséggel szerkeztessenek öszve.

A' Palatinus ö K. Hertzegségéhez fordulván.

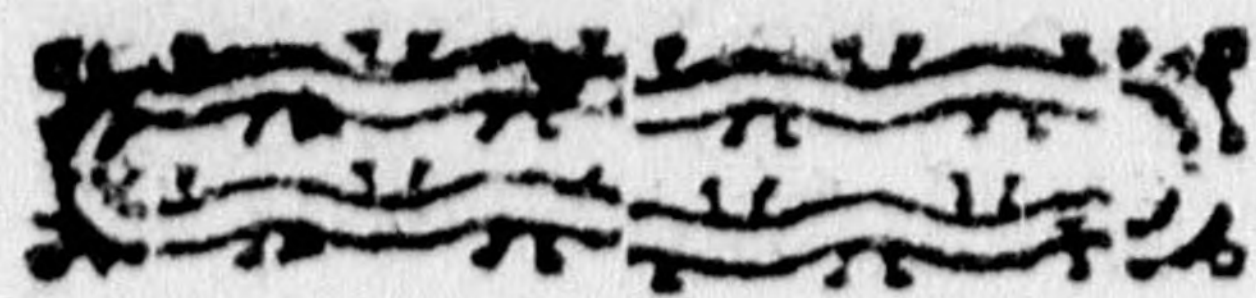
Ezek szerint által adjuk Te-néked az Orzágnak a' Mi Királyi szokott jóvá-hagyásunkal meg-erősített végezéseit: ennek azok, a' mellyek a' Mi kedves Magyar Nemzetünkhöz viseltetett különös Hajlandóságunknak és Kegyelmeiségünknek Jeleit magokban foglalják.

Fogadd el egyzersmind, Kedves Fiam! a' Mi Atyai Köszönetünket, a' mellyet mostan a' Te, a' Nemzetnek tartozó kötelelségedben való hiv eljárásodért, azonn En Töllem kívánt, Tölled pedig meg-ígért hivatalod szentül való meg-tartásáért, a'
maga

maga hiv Rendeinek, kiket mind kedves fiait ugy szemléli fényes Gyülekezete előtt, a' Te Edes Atyád, olly örömmel bizonyit.

Ezen F. Királyi és Atyai beszéd után megszollalla a' Primás és Kárdinális H. *Batthyányi* Ur ő Eminentziája, és az egész Ország' képében egy beszédet tartá Országunk 's Nemzetünk Kegyelmes Felsőjéhez, melynek végezésével az egész jelen lévő sokaság felszóval kiáltja vala: Eljen a' mi F. Királyunk, a' Kegyelmes édes Atyánk II dik *Leopold!* Ezután ő Felsője el-távozik és a' fő Hertzeg *Ferentz* Elöl ülés miatt elegyes tanács tartaték, melyben ő Felsőjének az Ország-gyűlését széllyel bomlani kegyelmesen meg-engedő Resolutioja el olvasaték, és egyzersmind az all-irással meg-erősített Ország ártikulussai által adatának a' Státusoknak, és fel olvasatának. — Annak örök emlékezetére, hogy azon, Nemzetünket minden idegen Királyok felett szerető Felső a' Nápolyi Király, a' mi Koronázásunkat a' maga jelen-létével meg tisztelte, az Ország emlékeztető pénzt veretett, mellyel Gr. *Széchenyi* Ur ő Exja küldetett a' Nápolyi Udvarhoz, mint Országunk Követje, kétség-kivül, hogy azt ezen Birodalomban ki olfíza, és a' Királynak meg-érkezésével el hánya. — Utoljára a' mi kedves fő Hertzeg Palatinusunk, a' Primás, a' Király Képe *Ürményi* Ur ő Exjok, és végre egy az Ország nagy lelki Fő Birája tartának az Országhoz egy közönő és butsút vevő érzékeny beszédet, mellyeknek utánna estvéli 8 tzadfél órakor széllyel bomlék az Ország gyűlése. — 14 dikben reggeli 6 órakor meg indula ő Felsője Pofonyból a' fő Hertzegekkel *Ferentz* és *Leopold* Sándorral Béts felé. Itt a' Státusok arra kérék a' Palatinust, hogy mind Ország és Nemzetünk fő Kapitánnya vezérellye a' lovas Nemességet, ki az ő Kegyelmes Királyát egy Státzio-ig lovan fogja kíséni. E' meg is leve, és ő Felsője már dél előtti 11 órakor Bétsben vala, 4 és 5 óra között pedig Florentzia felé vevé útját — a' mint már meg-irtuk. — Tegnap előtt a' N. M. K.

Testörző Vitézek is, kik a' F. Palatinussal Pofonyban valának, vissza-érkeztek, és a' Budára már ki-rendelt Testörzők nem tudjuk mikor fognak le-indulni. — El-indulásával ő Felségének 2 nevezetes Kurirok érkezének-meg Bétsbe, gondoljuk az egyik *Párisból*, a' másik *Berlinből*, kiknek meg-érkezésekre egy sebess Kurir küldeték ő Felsége után, és azt akarják hinni némellyek, hogy ezen Kurir ő Felségét vissza fogná téríteni, de mi ezt tsak akkor hiszszük, mikor látjuk. — Ezen Ország gyűlésének tartása alatt egy Könyörgő Levelet nyújtatának vala-bé a' Református Prédikátorok. és a' mint közönségesen beszélik, a' Debretzeni Réformátus Papi Kerület ő Felségének, melyben a' *Hierarchiát*, az az: azt kéri vala ő Felségétől, hogy a' Ref. Prédikátorok minden külső Renden lévők hatalmától és igazgatásától szabadok legyenek, és egyedül tsak magoktól függjenek. Erről ő Felsége némely bölts Réf. Uraságokat tudakozván-meg, ezek azt felelték ő Felségének. Az Isten őrizzen Felséges Uram, hogy a' mi Papjaink magokra Uralkodjanak minden függés nélkül! a' más résznek-is az a' baja, hogy a' Papok magoktól függenek és Uralkodnak, ezt mi tellyességgel nem akarjuk, 's nem is lenne jó belőle — azon kivüi-is még maga Tekintetes *Luther Márton* Uram-is a' mi Prédikátorainkat az ő Halgatóiknak hatalmak alól nem hogy ki vette volna; de sőt inkább ugy alázza vetette, hogy a' leg-alább való Paraszt-embernek-is szava vagyon a' Pap meg-marasztásban — egészen a' vissza élésig. Igy mulék el az ujj *Hierarchia*. — A' Debretzeni Superintendens T. T. *Szathmáry* István Ur Mártz. 2-dikán Lelkére nézve az örökkévalóságba költözött, testére nézve pedig 6-dikban nagy pompával a' föld-gyomrába tétetett — nyugodjék tsendesen. Már 2 Superintendensség *Vacól* Magyar-országban.

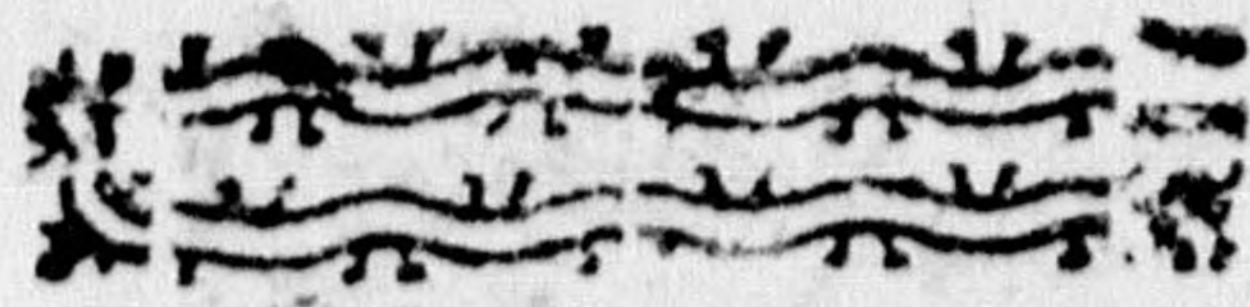
Béts. — Ő Felsége mely nagyra szokta az Erdemet betsülni, most közelebbről-is ujj Jelét adta annak. A' Magyar Országi Felséges Udvari Kantzellá-

tzelláriának fő Kantzelláriusza Gróf *Pálffy Károly* Ur ő Exjában, a' kit is midőn Hivatalából lejendő el-botsáttatása végett, irásban magát ő Felségénél jelentené, Felséges Urunk tulajdon irásbéli következő Válaszszára méltoztatott.

Kedves Gróf Pálffy! Felette sajnálom, hogy a' Gróf magát olly környülállások között helyheztetnek gondolja lenni, mely szerint azon mind ez ideig olly ditséretesen és az én tökéletes meg-elégedésemmel folytatott fő Kantzelláriusi Hivatalát letégye. Mindazonáltal a' Grófnak erántam való indulatjáról, szolgálatomra való készségéről, 's személyemhez viselt tiszteletéről annyira meg-vagyok győzöttetve, hogy semmit nem kételkedem a' felől, hogy e' mostani Hivatalában avagy csak vissza-jövetelemig meg-maradjon. Hogy ha pedig meg-határozott akaratiában, vissza-jövetelemmel-is álhatatos lészén, tehát a' Grófnak czimeres Erdemeit a' *Conferentz Ministeri* Rangal meg-jutalmaztatni, örömömre fog szolgálni, azon Kegyelemességemnek meg-mutatására, hogy én mely igen hajlandó legyek az érdeemes Magyar Nemzet' ezen helyyes kívánságának bé-telleyesítésére-is. Béts 8-dik Mártz. 1791. — *Leopold. t. k.*

Krájova 5. Febr. — „ Gróf *Eszterházy Ferentz* Ur ő Exja a' maga meg érkezésével a' Generális *Kray* Igazgatása alatt azonnal Udvarlására egybe sereglett Tiszti *Chorust*, az ide való Bojérokka (Oláh fő Nemes Rendek) nyájason fogadta, — A' Bojérok ezen Uri Magyar Vendégeknek költséges Bálokkal (nota bene Pénteken) kedveskedének: a' holott-is az említett Gróf ékes Nemzeti öltözetében dízesen tántzolván, a' Bojérok, 's Kojkonáknak (Bojér Menyetskéknak) tsudálkozásokat 's ékes termetével-való meg-elégedéseket annyira meg-nyerte, hogy ez az mostani Oláh Nyom, nehezen fogja ezt a' *szép Magyar* el-felejtteni. — Mi az oka, hogy az itten lévő Oláhok, a' Kegyelem ajtajánál Felséges Urunknak, drága 's hosszú idökre terjedő életéért zör-

zörgetnek, sűrű Könyörgésekkel fárasztván az Egeket, hogy ezen Ország a' mi Hazánk Attyának, 's ennek érdemes Maradékinak szárnyai alatt nyugodhassan? Vallyon nem *Leopoldnak* szelid és igazságos 's *Mahumednek tyrannuságát* nem esmérő Uralkodása? — Itt Januáriusnak 20. 22. 23 és 24-dik napjain, oly hóval elegy szél-vészek valának, hogy a' Házaknak tsak Kéményeit lehetett látni füstölögni; ez hiteles annyiban, a' mennyiben itt a' Parasztok kunyhoja, alig vagyon egy ölnyi magosságra építve. — Nem kitsint gyanithatunk tsak abból-is a' békefégre, hogy Generális *Kray* parantsolatot kapott az iránt, hogy az alatt való Regimenteknek békefégbéli szokott szállásokat a' *Generál Commandónak* adja által.

Ennek utánna Bétsben egy 'Sidónak sem lészzen szabad le-telepni, a' kinek leg-alább is 10-ezer forintja nintsen, és már ez eránt a' Házi Gazdák kemény parantsolatot vettének, hogy a' magok 'Sidó Zsellérjeiken mind ki-adjanak. Magok a' nagyobb szakállú, pallérozattabb 'Sidók-is ezen kegyelmes Rendelesen nagyon örvendenek. — Gr. *Pergen* az Austryai Birodalmokban vólt fő *Politzáj* igazgató hivataljáról le-mondott, és Gróf *Szauer* tétetett helyebe

Ki-épülvén elmebéli nyavallyájából Gr. *Kinszky* Filep, bizonyos jelentést tett közönségessé, a' melyben botsánatot kér egy nagy Személytől, kit a' múlt eszt. Sept. ben meg-bántott vólt szóval az Udv. n. 1, meg-valván, hogy midön azt tselekedh tte, eszén kívül lett légyen.

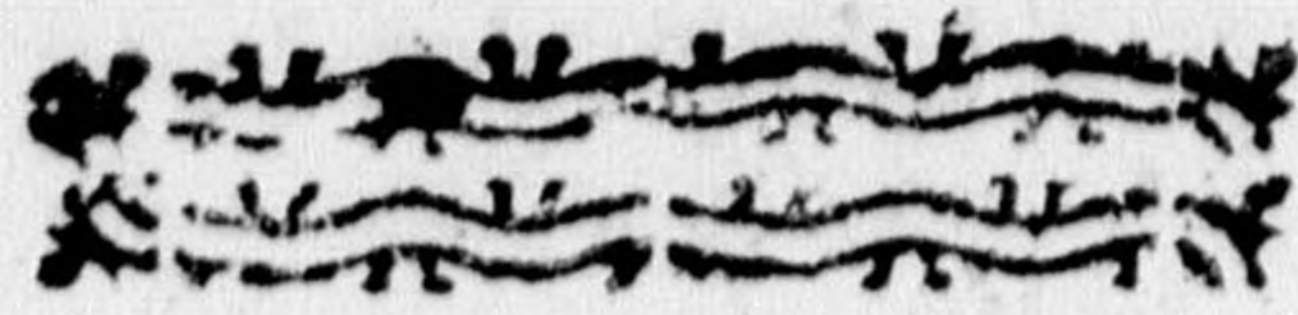
Az *Illyriai* Kantzellária eránt, következő foglatatú Jelentést küldött-fel az Ország Gyűlése ö Felségéhez:

Szentséges Ts. 's Kir. Apostoli Felség, nagy kegyelmességü Urunk! — „ Ss Felségedhez, a' múlt Esztendő' Septemberének 5-dikén fel küldött Inaug. Diplomának 3-dik Tzikkelyébe azt tettük vólt, hogy a' nem-edgyesültt Görög Hitü Lakosok, mind polgári, mind vallásbéli szabadságaik eránt, közönséges

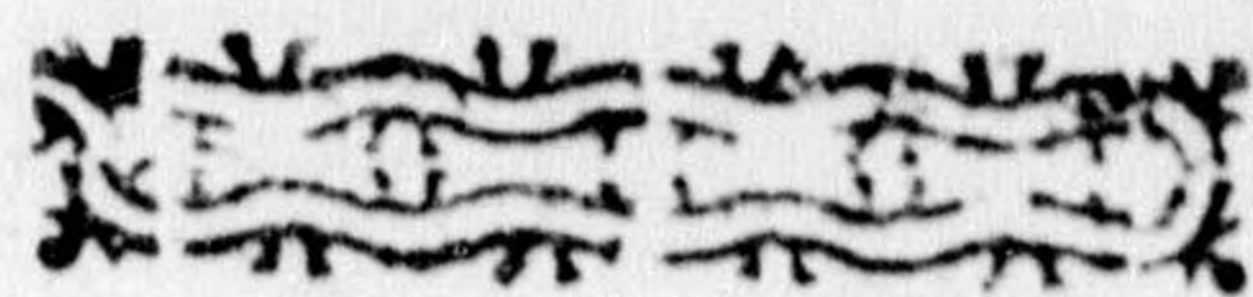

ges Törvény által tételsenek bátorságosokká. Mert Felséged-is azt a' kegyelmes akaratját jelentette a' Zászlós Urakhoz (Barones Regni) botsátott Levelében, hogy a' nem-edgyesültt Görög Hitűeket tekintetbe vegyük, és a' mint ki nyilatkoztattuk vólt akkor értelmünket, az igazság, a' Köz jónak szerete te javallotta, hogy oly számos, és hadakozó Nemzet ne tartassék úgy, jövevény; 's a' vallásra nézve, melyhez igen ragaszkodik, ne tsak a' szabad tettéstől függjön: mert az Embernek, mint Polgárnak, a' polgári, és vallásbéli jusok szereznek bátorságot, a' mellyekről mi különösen akartuk bizonyosokká tenni a' nem-edgyesültt Görög Hitűeket, a' kik Tagjai már Magyar-orzágnak, nem tsak azon minden törvényeknek 's szabadságoknak közönséges meg-erősítése által, mellyek között akármely állapotú Magyar Néppel; 's ezen tselekedetünknek nem egéb vólt a' tzeilya, hanem a' köz boldogság, mely Szents. Felségednek 's a' Népnek edgyesített hasznaikból áll. — Sz. Felséged, azt méltóztatott visszairni Sept. 21-dikén: Nints ellenére, hogy a' nem-edgyesült Görög Hitűekről különös törvény hozattassék. Az már akkor-is szemünkbe tünt minékünk, hogy annakelőtte maga Sz. Felséged indított kegyelmelsen bennünket, a' nem-edgyesült Görög Hitűek mellett való törvény-hozásra; ott pedig tsak azt mondja, hogy nem ellenzi: de mi, jóra magyarázván azt, olly értelemben tettük fel Nov. 14-dikén a' meg-állítandó Törvényt, hogy a' nem-edgyesült Görög Hitű Lakosok polgári szabadsággal ajándékoztassanak meg: valamint tehát egyenlő jufokkal fognak birni az Orzágnak más Lakosaival: úgy ugyan azon Törvények, Dikastériumok, 's Igazság szolgáltatások alatt légyenek; a' vallásnak szabad gyakorlásában pedig soha meg ne háborittassanak, hanem sérelem nélkül meg tartassanak. Ezen értelemben szivesen akartuk közleni velek azon egész polgári juf, a' mellyel birnak a' Magyarok, kiknek gondoltuk mi őket-is, ugymint azon hazai földön születettek, avagy állandóúl lakozókat.

Folytatása következik.

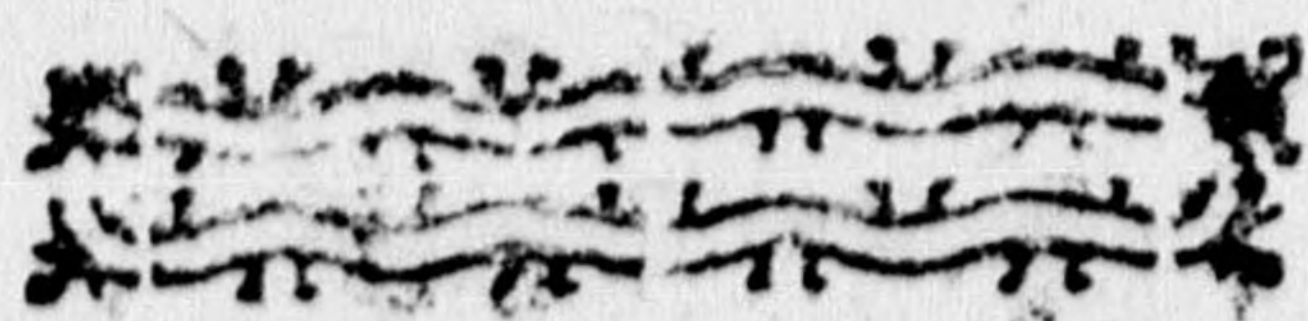
A' Berlinben lévő Török Követ olly nyájasan és barátságosan tudja magát mindenek előtt viselni, hogy tsak nem egy közönséges Szeretetre méltó embernek tartják mindenek, és ugyan azért sergesen szoktanak látogatására járni — Frantia nyelven igen jól beszél, de Németül is tud valamit, és így mikor hozzája szollanak, közönségesen igen azt szokta felelni: Ó be szép és módos vagy!! A' gyermekeket rendkívül szereti, és örvend, hogy nem félnek tőle — apró Török pénzetskéket oszt a' gyerekeknek, kikkel ottan ottan jádzik. — A' játéknéző helyben éppen által-ellenben ül az Udvarral, és a' kis Király fiatskák tsókokat hánynak néki, mellyeket ő igen örvendve vissza szokott vetni. — A' Királytól minden napra 50 arannya vagyon, az embereinek pedig minden napra 1 Kos és 20 tyúk; — mint egy 6 hetekig fog még Berlinbe mulatni. — Berlinben ugy itélnek többnyire mindenek, hogy a' mi Udvarunkal békeség vagyon; de az Orosz Tsárszárnéval való háborujok el-kerülhetetlen vólna. — A' Pruszsus Király a' Belgiumi Pártotütött Generál *Schönfeldet*, ki most a' Zenebonának le-tsendesedésével ott keresett vala menedék helyet magának, a' Lovas seregnek Generál Lájdinántnak tette, és mindég ezzel társalkodik, — sőt, a' mint a' Külső Levelek irják, Brüsffelben nem régiben-is 3 Pruszsus Tisztek fogattanak el, kik már 6 hónapoktól fogva itt mulatoznak vala. Ezek most mind az *Ismail* Várába, mind Belgiumba 's másuva-is el-érkeztek. Ezek azok a' hamis Proféták, kikről azt mondja az Irás: *ne hidjetez nékik.* — A' mi hajdani Kedves Helytartó Hertzegünk *Albert* betegségben fekszik Bétsben.

Peer 6. Mártz. — Egy haját borzasztó szivet keserítő történet ad nékem alkalmatosságot arra, hogy az Urnak azt a' rémitő esetet környü-lállás-képpen meg-irjam, melly e' mostan múlt napokban állunk történt, mellynek világosságra való ki-botsáttatása 's tudása meg-érdemli hogy Hazánk fatumairól irott historiákba-is helyet foglaljon.

Febr. 21-dik napjára virradóra a' helység szélin (merre *Tasnád* felé ki-járnak) egy kertnek árkába találtatott egy 13 esztendős gyermek, *Takáts* András nevü halva, az árokba egészen belé-tapodtatva. Ez vólt egy ide való szegény öreg özvegy Anyának fija, kinek is szokása vala ugyan ott a' helység szélin a' kerthez közel lévő tsapfzékbe kortsmáskodó 'Sidónál hálni. A' 'Sidó Gazda már egynéhány hetektől fogva a' hegyen lakván, törkölyből pálinkát főzögetett, és ritkán tsak eleségért ment haza feleségéhez 's házához; ugyan ezen okból vette-meg ezen kis gyermeket Édes Annyától egy kupa pálinkán, hogy a' helységen kívül való lakását feleségének tenné bátorságossá, kivált éjtszakának idején ez által, hogy vólna valaki a' kivel hálogatna a' kortsmán.

Meg találtatván a' gyermek, 's bé-hozattatván a' helységbe Édes Annyához halva, az egész helység rémülésbe esik, a' Birák igyekeznek a' gyilkos ki-nyomozásának utánna járni, 's minthogy azon reggelt meg-előző este-is ki-ment vala a' gyermek hálni Édes Annyától, kérdőre vonnyák a' 'Sidó Afzszonyt a' gyilkosság felől, s az ezt valja: két Oláh késő éjszaka bé-jövén a' kortsmára kér tőlle szalonnát minek-utánna jól ittak vólna, nintsen ugy mond a' 'Sidó Afzszony, hiszem tudják azt kentek hogy mi nem eszünk nem is tartunk szalonnát, hanem ha akarnak venni, árúlnak itt a' helységbe, nevezetesen egy özvegy Afzszony, mennyenek ve-gyének ott. No hát mondják az Oláhok, mi nem tudván a' járást illy setétbe a' helységbe, vezettesen-el bennünket valakivel; eredj Andris vezesd-el őket felel a' 'Sidó Afzszony. Egyik Oláh el megy a' gyer-

a' gyermekkel, a' másik ott marad; 's egyszer megy
 vizsgálja az Oláh a' gyermek nélkül, 's kérdi a' 'Si-
 dó Afzszony hát a' gyermeket hol hagyta? felel
 az Oláh: a' faluba. Tud-é kend Oláhúl? kérdi
 a' meg jött Oláh a' 'Sidónétol: nem tudok ugymond,
 pedig jól tudtam. No hát ilyen 's ilyen a' Lel-
 ked, majd adok néked-is, meg-öltem már a' szol-
 gáját felel az Oláh, 's e' szóra fel-kapván a' 'Sidó
 Afzszony tsetsemő gyermekét, ki-szalad ott közel
 a' dombon lakó Oláhok közé 's gyilkost kiált, 's
 azok szaladnak a' kortsmára, 's azt üresen 's min-
 den kár nélkül találják magának a' 'Sidó Afzszony-
 nak vallása szerint.

Igy lévén a' dolog, a' Birák igyekeznek a' gyil-
 kosságnak nyomofabban utánna látni, 's azt érik-
 fet észszel, hogy Borbélyt hozassanak a' gyermek-
 nek fel-bontzolására; már a' helység szaja tele vólt
 azzal, hogy azt a' 'Sidóknak kellett meg ölni, jön
 két Borbély Tasnádról, egyik tsak valami nyaval-
 lyának tulajdonittya, mert már a' 'Sidók útjában
 eleibe mentek vala, a' másik későbbben érkeztén,
 körül nézi 's mindjárt mondja: hogy kóser a' gyer-
 mek, a' jobb felől való nyakán láttzott valami met-
 tés, valamint szinte az ér-vágásnak nyoma, 's ott
 fel-metszi a' bőrt 's látja hogy az élet ere meg van
 vágva, 's ott folyt el minden vére, mert sem a' ru-
 háján, sem fekvő helyén az árokba egy két tsepp
 vérenél több nem találtatott. A' gyermek el-teme-
 tődik 23 dikán tisztességesen, 's sok könnyhúllatások
 között; de mind a' helység, mind a' Törvény ki-
 szolgáltató igazság nyughatatlanságba lévén Tek.
 V. Ispány Ur parantsolatjára 24-dikén fel-ásattatik,
 és a' még itt lévő két Borbélyok által meg-visgál-
 tatik. Fel-bontzoltatik a' gyermek egészzen, és én
 szemelmmel láttam, hogy meg metztettétvén a' jobb
 karja a' hajláson, egy tsepp vér se jött-ki belölle,
 minthogy jobb felől vevődött-ki a' vér, a' balból
 jött valami két tsepp, a' belső részi-is tsupa üres
 vólt a' vértől, a' belet bé-fedező hártya és a' sze-
 mérem teste a' holyaggal edgyütt öszve vólt szag-
 gat-

gatva, a' gyermeknek minden része egészséges vólt, úgy mutatták mind ezek, hogy a' gyermeknek nem Oláh kezei által kellett meghalni, minthogy ő ilyen mesterségesen nem **ol**, hanem ő a' maga módja szerint vagy főbe, vagy fül tövön, vagy melybe üli az embert, hogy abba a' szempillantásba meghaljon.

A' 'Sidó Aszszony az Urával edgyütt meg fogatott a' Tek. V. Ispány Ur parantsolattyára, 's kérdőre vonnyák őket, mind a' ketten égre földre tagadják. A' Gazda azt állittya, hogy ő szokása szerint a' hegyen hált ekkor is, főzte a' pálinkát, a' felesége is erősíti; egy Magyar ember, a' ki a' 'Sidóval szokott vólt hálni a' hegyen és neki segíteni, midőn másnap hallotta vólna hogy a' gyilkosságot a' 'Sidók dolgának gondolnák, azt monda vagy három ember előtt; bizony nem is hált ő ott akkor éjtszaka, noha edgyütt le-feküdtünk este, de mikor én éjtszaka fel-költem vólna tüzet rakni, avagy pipára gyujtani, nem láttam akkor ott; még kérdem a' másik 'Sidótól hol van *Abrahám* Gazda, 's nem tudja azt mondja, 's azzal én is sokára ismét el-alízom, reggel széljel nézek, hát akkor kél fel *Abrahám*-is; ezt a' Magyar beszédét észre vévén a' 'Sidók, hogy az ő gyilkos felebarátjoknak dolgát nehezíti, körül veszik a' parasztot, hogy tsak tagadja el a' szavát, adna néki 5 V. forintot, két kupa pálinkát, 's állittsa hogy ott hált, ő őszán kérdőre vonattatván el tagadta, 's állította hogy a' 'Sidó azon éjjel ki sem vólt a' palytából, és olly megátalkodott vala, hogy minekutánna azon 3 tanuk szemibe mondták vólna-is, hogy nékik azt beszélte, hogy a' Sidó éjtszaka észre vehetetlenül elment, és reggel ismét a' helyén feküdt vólna, azoknak tanubizouyságát is meg-hazuttolta, és nem elébb, hanem 60 páltzáknak kétszeri kiállítás után vallotta-ki, hogy a' 'Sidó azon éjtszaka, mellyen a' gyilkosság az ő házánál esett, valósággal ki-lopta magát a' hegyen lévő pálinka főző palytából.

A' 'Sidók ugyan már ekkor-is fogva lévén 's lántzon tartattatván kérdõre vonattatnak, de semmit vallani nem akarnak az õ meg-átalkodottságok miatt. Van a' 'Sidónak mintegy 5 elztendõs fiúgyermeke, és ez leg nagyobb, ezt szépen körül veszik gyermeki módon, hozzá ereszkednek az *Inquisitor* Urak, hogy valja ki ha látta, miképpen ölt meg az Apja Andrist; ne féljen nem lesz azért semmi bajok, mindjárt ki-eresztik az Apját, Annyát 's haza mehetnek szabadon. 'S õ ki-valja igazán: hogy az Apja haza menvén éjtszaka a' hegyrõl, öszve-gyülnek több 'Sidók is a' házához, már ezek ezt el-végezvéen előre magokban, kik között volt a' Károlyi 'Sidó Pap is, 's Andrisnak ki kavarittyák egyszer a' Gubát a' nyakából, az ingit le-húzzák a' testérõl, a' száját bé-fogják (mellyek körülletin az öt köröm helye meg is tettzett) és hogy ne kiáb ilhason, fárral bé dugják a' száját, 's Jákob öszve köti a' két lábát fel-húzza a' Gerendába a' kötél-nél fogva, 's feje le-felé tsüngvén a' jobb felõl való élet erét meg-metszette, 's az Apja egy füles õntalat tartott alá, melybe tsorgott az ártatlan vér.

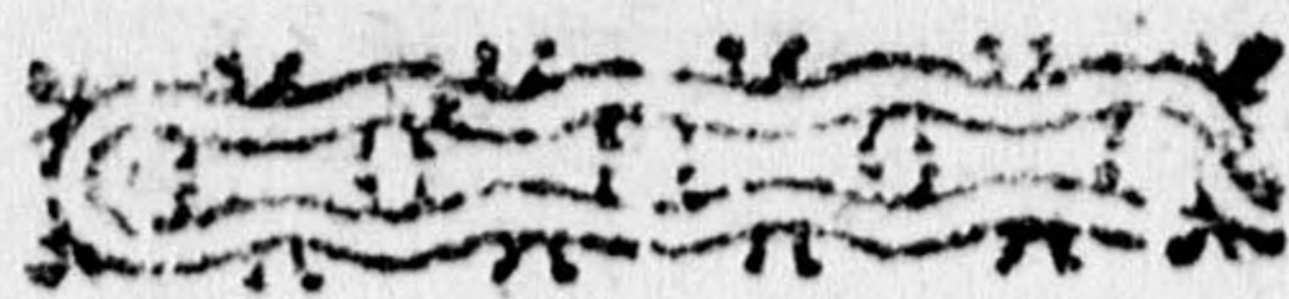
A' gyermek ezeket igazán meg-vallván, vallatni kezdik ismét a' gyilkosokat imé már tudva van ne tagadják, de nints semmi haszna, szót se lehet belõllök venni, 's õk keresnek haszontalan ellenvetéseket a' gyermek tanubizonyságára. En szemeimmel láttam a' kortsma-házba, mellybe a' gyilkosság esett a' Gerendán a' kötél helyét éppen ott a' hol gyermek mutatta, mert meszes lévén a' Gerenda, el-korholódott a' kötél helyén, 's ugyan éppen a' helyen a' Gerenda alsó részén fározást, fáros lévén a' gyermek bostkora, rugdosódott és ott fárral bé-mázolta, és a' földön perpendiculariter a' kötél helyével vér tseppek - is látszottak, nem külömben a' nyoszolya deszkáján - is, mellyen a' kis gyermek feküdt és a' nagy lármára fel-serkent, 's õ réá-is lottsant a' vér. Még azt mondja, mondtam Anyám Afzszonynak, ne öljék meg kentek a' szegény Andrist, kivel jádzom már én? éh halgass

nem Andris az, hanem ördög, azért ölik azt-meg, te pedig aludj, nem nézed biz azt, mert meg-mondod másnak; nem mondom biz én felel a' gyermek senkinek, és ugy meg-engedték néki nézni.

En magam tulajdon szájából hallottam a' gyermeknek, mikor az *Investigátor* Urak tudakozták volna tőlle magának az Apjának házába, ki húzta fel a' Gerendába? felel a' gyermek *Jákob*, hiszem nem birta maga? ugy de azt mondta egy másik 'Sidónak, gyere segíts mert nem birom, 's ketten ugy húzták-fel, ki vágta meg a' torkát? *Jákob* felel a' gyermek, mivel dugták-bé a' száját? sárral, hol vették a' sárt? onnan az ágy alól, 's arra a' szóra megy a' gyermek 's nyúl az ágy alá, hoz egy marék sárt, a' hol vólt vagy két öszve gyúrott köngyöleg sár. — Hát mit csináltak mikor meg-ölték? a' Károlyi Pap ugymond, egy másik 'Sidóval Oserrel énekeltek az Apám Uram Könyviből, azután pedig *Jákob*-is mikor vérit vette volna, ketten Apám Urammal. Hát a' vérit nem tudod hová tették? nem tudom felel ő ha tsak a' Károlyi Pap el nem vitte. — Mind ezek és más egyebek olly nyilvánvaló tanubizonyságok, mellyek a' gyikolságnak nem tsak eszközeit, hanem minden kúrnyül állásait is nyilvánvalóvá tészik, 's az után mondja a' gyermek ki vitték a' házból 's az árokba vetették, azt is mondá fülem hallottára a' maga uyelvén: ennye be bánom hogy meg-mondtam hogy Apám Uram ölte-meg, majd meg-verik ökemét, de hiszem már ki-mondtam, mit tehetek rólla. A' gyermekről meg lehet jegyezni, hogy egészsz okolsággal 's bátorsággal beszéll.

A' Keresztyén, 'Sidók által ki-ontatni szokott vérnek mi haszna légyen nállok, erre egy Keresztényé lett 'Sidó Aszfony meg-tudakoztatott vala a' T. V. Ispány Ur által, de ez semmit nem tudott mondani; hanem egy Medicei *Pál* nevü Olasz Orvos 'Sidóból lett Kereszténynek a' 'Sidók Imposurájokról 's babonáságokról irott Könyve a' többek között ezt is fel-fedezi, melly Magyarra fordította,

tott, és valami *Paulinus* Barát által Pofonyba 1783-ba ki-nyomtattatott, ott találtatik az-is, hogy a' 'Sidók bizonyos haszonra nézve Keresztény vért szoktak ki-ontani: t. i. 1.) hogy a' szülést annak ereje által a' 'Sidó Afzszonyok könnyebben meg-tehessék; 2.) hogy annak valami ennivalóvalóba lett meg-éeteése által a' másoknak szeretete ő hozzá fel-gerjesztessék; 3.) hogy az Afzszonyi *familiáris* nyavalya annak munkája által meg-állittassék, és többek ilyenek. A' 'Sidó feleségéstől már bé-kisértetett tegnap előtt Ziláhra a' Vármegyére noha külön, Isten hoza világosságra mindnyájan ohajtyuk.

Ezen egész történetnek lehetőségét mi, noha ide iktattuk, által nem láthatjuk; mert hogy a' 'Sidó Nemzetnek Vallása Keresztény vér nélkül nem szükkölködik, és hogy ez tsak Mese róllak, azt már az Europai Udvarok előbb ki nyomozták, hogy sem a' 'Sidóknak a' magok Keresztényi Lakosaik között helyet engedtenek volna; ugyan-is már ezen Költeményre 100 ezer forintak vóltanak jutalmúl fel-téve, annak számára, ki azt el-árúlná, és igaznak lenni meg-bizonyittaná, 's még-is senki sem találkozott. Hány 'Sidó nem lett Katholikussá! — hányan el-nem árulták vólna 100-ezer forintért ezen titkot ha igaz lett vólna. E' tsupa költemény — hogy a' 'Sidónak Vallása kivánnyan Keresztény vért; azonban különös Babonáira nézve nem lehetetlen, hogy egy vagy más 'Sidó ilyen gyilkosságot-is meg-tselekedjék.

A' *Bujánovits* Ur' néhai szép Hitvесе, nem tsak maga tserélte-fel előbbeni Férjét *Anglus* Gavallérral; hanem a' testvér Öttse-is, ki *Lázár* nevezetű Urral élt házasságban. Ez, még szebb vólt a' Nénnyénél. Edgyütt hagyták magokat kalitzkáikból ki lopatni ezen szép *Kandrik*, vagy a' közönséges ki-mondás szerint *Kandlik*.

Költ Bétsben Mártziusnak 18-dikán 1791.